

KEYWORDS: THE METHODOLOGICAL PRINCIPLE, THE PROCESS PRINCIPLES, THE SYSTEM PRINCIPLE, THE QUALITY MANAGEMENT, THE FUNDAMENTALIZATION OF THE PROFESSIONAL TRAINING.

РЕФЕРАТ

Н.Ф. Дмитриченко, Е.Н. Язвинская. Концептуальные основы управления качеством высшего образования в контексте фундаментализации профессиональной подготовки. / Вестник НТУ. — К.: НТУ. — 2012. — Вып. 26.

В статье рассмотрена сущность методологических принципов управления качеством высшего образования в контексте фундаментализации профессиональной подготовки в высших учебных заведениях. Определено, что на современном этапе для построения систем управления качеством наиболее эффективными являются системный и процессный принципы.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД, СИСТЕМА УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ, СИСТЕМНЫЙ ПРИНЦИП, ПРОЦЕССНЫЙ ПРИНЦИП, ФУНДАМЕНТАЛИЗАЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ.

УДК 331.5

РОБОТА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ДЛЯ НАВЧАННЯ І НАБУТТЯ ДОСВІДУ

Смельянцев Д.І.,
Стоянова Я.Р.,
Омельян М.В.

Постановка проблеми. Працевлаштування студентів денної форми навчання в Україні – це один з найменш досліджених, і при цьому найпроблемніших сегментів ринку праці. Це виникає внаслідок того, що студенти вищих навчальних закладів, що навчаються на денній формі навчання, не включаються у склад трудових ресурсів країни, а, за методикою Міжнародної організації праці, не можуть бути класифіковані як зайняті або безробітні, і тому відносяться до економічно неактивного населення. Так, коли у Радянському союзі всі студенти отримували стипендію, тобто знаходилися на утриманні у держаних інституцій, така класифікація відповідала вимогам, хоча і тоді студенти знаходили роботу вантажниками, охоронцями або на будівництві. Але на даний час виключення студентів зі складу економічних ресурсів країни не відповідає реаліям.

На даний момент питання пошуку заробітку для студентів стало актуальною проблемою в Україні. Додаткове матеріальне забезпечення завжди було і буде серед потреб молоді, особливо в контексті економічної кризи, коли деякі батьки студентів втрачали роботу, деяким зменшували заробітну плату або вимагали піти у відпустку за власний рахунок, деякі не могли вчасно оплатити навчання, або дати навіть мінімальні гроші. На одну стипендію прожити важко, особливо у столиці нашої країни, гроші потрібні завжди і їх постійно мало, тим більше для такої волелюбної категорії людей. І молодим фахівцям вирішити свої фінансові питання складніше, якщо немає заможних батьків, які влаштують своє чадо до солідної організації або просто будуть допомагати матеріально.

Виходячи перший раз на ринок праці студенти відчувають сильний тиск. Шукаючи роботу, беручи до рук газету або за допомогою Інтернету дуже рідко зустрінеш оголошення про вакансії без досвіду роботи. Якщо і є варіанти для студентів, то вони частіше стосуються фізичної праці не по спеціальності – фасування ліків, набір текстів, робота промоутером або продавцем. Наразі це проблема не тільки серед студентів, а й серед випускників вищих навчальних закладів. Виникає "замкнуте коло" – не можна влаштуватися на роботу без досвіду хоча б в один рік, але й отримати цей досвід за спеціальністю, власне, ніде.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціально-економічні аспекти праці та зайнятості, зовнішніх трудових міграцій в межах національного, регіональних та локальних ринків праці досліджуються Д. Богинею, В. Онікієнком, Е. Лібановою, О. Грішновою, С. Бандуром, О. Балакіревою, І.Перегудовою, О. Малиновською, І. Прибитковою та багатьма іншими науковцями. Проблеми розвитку ринку праці вивчалися такими вченими, як А. Венгер, В. Герасимчук, В. Гнибіденко, В. Давиденко, Т. Заяць, С. Зінченко, С. Пазюк, А. Сіленко, П. Шевчук та ін.

Але вивчення питань зайнятості серед студентів денної форми навчання не знаходить детального відображення у роботах науковців. Цим питанням цікавляться або органи студентського самоврядування, або лише самі студенти та їх батьки. У вітчизняній практиці визначення основних проблем працевлаштування, пошуку першого місця роботи для студента не має наукового підґрунтя.

Така невідповідність реаліям вимагає переглянути відношення до роботи студентів денної форми навчання. Потрібно нове усвідомлення, що робота для студента – це не проблема, яка заважає йому навчатися, а нові можливості для освіти та набуття досвіду.

Формулювання цілей статті. З викладеного вище видна необхідність в дослідженні проблем працевлаштування для студентів. Більшість студентів хоч раз на протязі свого навчання замислювались про роботу, звертались до Інтернету або до друзів у її пошуках. З останніми тенденціями, коли українці біднішають, студенти потребують додаткового заробітку, але на цьому шляху можуть зіштовхнутися зі проблемами, які рідко аналізувалися. Тому дуже важливим є дослідження ринку праці для студентів, визначення основних методів пошуку роботи.

Основний матеріал дослідження. На основі положень Міжнародної організації праці Державним комітетом статистики України були розроблені Методологічні положення щодо класифікації та аналізу економічної активності.[1] У відповідності з додатком 2 даного положення, до економічно неактивного населення, в категорії осіб, що не шукають роботи, бо не бажають працювати, тому що не мають необхідності, віднесені студенти(учні) денної форми навчання. Але на справді, чи є дане визначення коректним?

Для з'ясування реалій ринку праці для студентів, у листопаді-грудні 2012 року біло проведено соціологічне описування серед студентів денної форми навчання гуманітарних спеціальностей Національного транспортного університету. На питання анкети відповіли 445 студентів, але 8 анкет були визнані недійсними. Серед дійсних анкет опитаних студентів 2 курсу було 115, 3 курсу – 108 студентів, 4 курсу – 100 студентів, 5 курсу – 114 студентів.

Запропонована анкета містила 17 питань, які умовно можна поділити на три групи. Перша визначала економічну активність студентів, друга група стосувалася проблем пошуку місця роботи, питання третьої групи стосувалися умов праці при працевлаштуванні студентів. Згідно з отриманими даними, шукали роботу 85% респондентів, а 15% навіть не думали про працевлаштування. Також варто відмітити, що відсоток студентів, що шукали роботу, поступово збільшується до 5 курсу (рис. 1.)

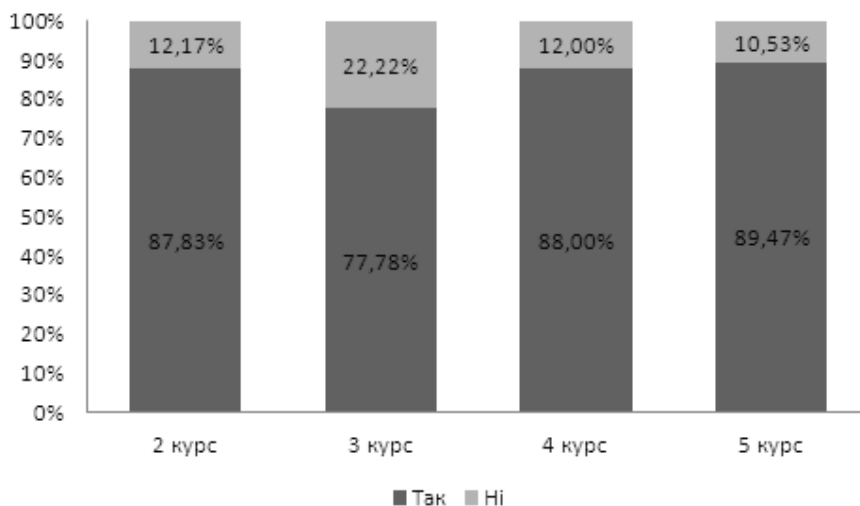

Рисунок 1. – Відображення результатів анкетування на запитання «Чи шукали Ви роботу?».

Менше половини студентів шукали роботу за обраним напрямом освіти, але цей показник зростає в залежності від курсу навчання, що ілюструє рис.2.

Таким чином можна зробити висновок, студенти, яким вже залишилось менше часу до випуску з вищого навчального закладу, сподіваються знайти роботу не стільки для матеріальної підтримки, а й як місце для набуття досвіду роботи в майбутньому.

Серед сфер пошуку роботи найпопулярнішими були продажі(консультант в магазині, мерчендайзер, робота в колл-центрі, касир), послуги з перевезення (кур'єрські послуги, логістика, таксі), спорт(тренери з танців, йоги, різних видів спорту), харчова галузь (офіціант, бармен), фінансова сфера (банківські послуги, страхові послуги, реклама), освітні послуги(репетитор, перекладач, вожаті в дитя-

чому таборі), розваги(аніматор, співробітник боулінгу, більярдної), модельний бізнес(модель, фотограф), краса і здоров'я(адміністратори зали, хостесс салону краси, масажисти), інтернет-заробіток(створення сайтів, копірайтер, рерайтер, технічна підтримка), також популярними були окремі види роботи – секретар, помічник начальника, масовка у кіно, ріелтор, брокер, помічник юриста.

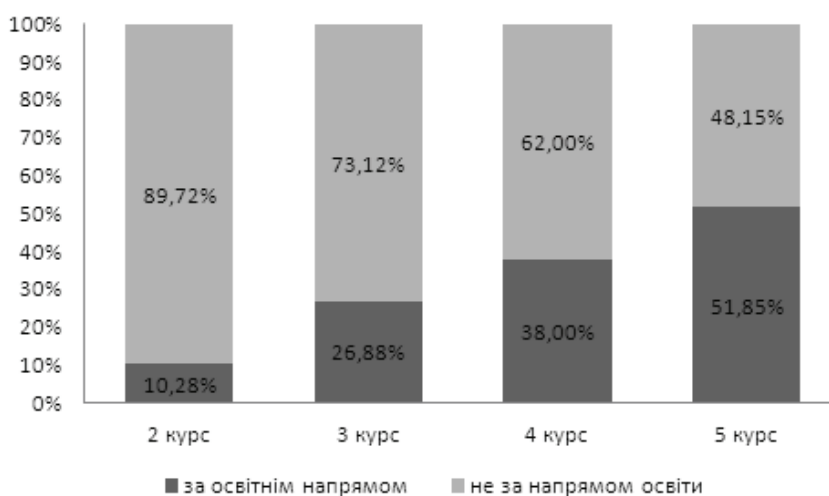

Рисунок 2. – Відображення результатів анкетування на запитання «Ви шукали роботу за напрямом освіти, що обрали, чи ні?».

Серед незвичних власних варіантів були дизайнер, член виборчої комісії, меблева компанія, майстер з виготовлення повітревідвідних систем, заробіток на ринку Fogex, заробіток на ставках в Інтернеті, заробіток на покері, упаковка подарунків, трюкова їзда на мотоциклі,

Серед методів пошуку роботи найпопулярнішим був Інтернет(55% респондентів) та пошук роботи через знайомих(35% респондентів). Лише 2% опитуваних шукали роботу через рекрутингові агенції, але при такому методі пошуку роботи всі 100% респондентів отримали роботу, а з них 85% були офіційно працевлаштовані. Таким чином можна зробити висновок, що рекрутингові агенції – це дуже зручний метод для пошуку роботи, але мало студентів його використовують.

Більше 50 відсотків студентів знайшли роботу. Так, з респондентів, що навчаються на другому курсі, знайшли роботу 55%, з третього курсу – 75%, з четвертого – 68%, а з п'ятого – 63%.

Менше 30% респондентів були працевлаштовані офіційно. Пов'язане це, в першу чергу, з бажанням працедавців зекономити. А студенти, думаючи, що будь-яка робота краща за її відсутність, погоджуються на такі умови. В таких випадках студентам потрібно чітко усвідомлювати, що вони втрачають час, гроші, досвід роботи. Відсутність відпусток, робота понаднормово, невідповідні умови праці, втрачені гроші – це наслідки неофіційного працевлаштування.

Лише у 5% респондентів вимагали гроші за працевлаштування, і в 7% респондентів вимагали гроші за навчання та курси перед працевлаштуванням. В таких випадках студент має чітко усвідомлювати, що будь-яка рекрутингова агенція, співробітники кардових відділів отримують гроші від працедавця, а не від працівника. І, коли за працевлаштування вимагають гроші – то це шахрайство. Існують також інші варіанти шахрайства при працевлаштуванні, пов'язані з товарними пірамідами. Так, при працевлаштуванні у людини просять придбати певні товари(дорогі ліки, косметику), а потім вся робота буде полягати у пошуку людей, що погодяться також купити та розповсюджувати продукцію даної компанії.

45% респондентів вважають, що в їх працевлаштування їм ніхто не допомагав, що вони все самі зробили, ще 39% вважають, що допомогу вони отримали через знайомих та родичів. Лише 10% опитаних студентів вважають, що в пошуку роботи їм допомогла освіта.

Лише 37% студентів задоволені своєю заробітною платою, 56% задоволені умовами праці. 52% змінювали місце роботи. Результати відповіді на запитання «Чи зміните Ви місце роботи після закінчення університету» зображено на рис.3.

На основі отриманих даних можна побачити, що студенти шукають роботу, але результати цих пошуків і остаточного працевлаштування не можна назвати задовільними.

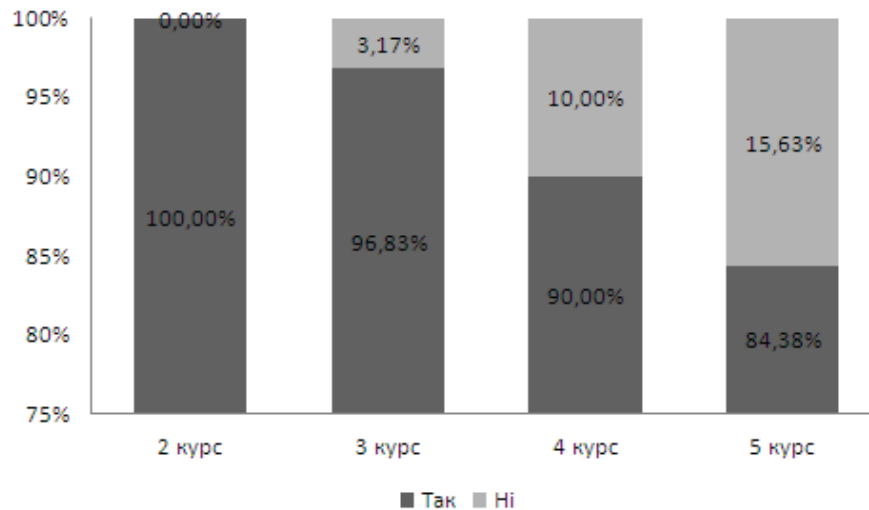

Рисунок 3. – Відображення результатів анкетування на запитання «Чи зміните Ви місце роботи після закінчення університету?»

Висновки. Віднесення студентів денної форми навчання до складу економічно неактивного населення не відповідає реаліям українського життя. 85% студентів денної форми навчання шукали або шукають роботу, більше 50% її знаходять. Зазвичай це робота не за напрямом освіти, що стосується найчастіше продажів, перевезень, або не постійна робота – переклади, модельний бізнес, тощо. Студенти досить рідко розглядають роботу як місце отримання досвіду роботи, погоджуючись на неофіційний заробіток. Намагаючись отримати додаткові гроші для відпочинку, освіти, допомоги батькам, студенти працюють понаднормово, в незадовільних умовах праці з незадовільною оплатою. Вирішенням цих проблем могли б бути пільги для підприємств, що надають студентам можливість працювати у час, вільний від навчання, фінансування програм зайнятості для студентів на державному рівні. Студенти денної форми навчання завжди працювали, вони мають право на гідну працю, і жодні методики цього факту не змінять.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Про затвердження Методологічних положень щодо класифікації та аналізу економічної активності населення [Електронний ресурс]: наказ Державного комітету статистики України 19.01.2011 №12 / сторінка «Законодавство України» сайту Верховної Ради. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

РЕФЕРАТ

Ємельянцева Д.І., Стоянова Я.Р., Омельян М.В. Робота для студентів як можливість для навчання і набуття досвіду // Вісник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вип. 26.

В статті запропоновано змінити методологію Міжнародної організації праці та Державного комітету статистики щодо включення студентів денної форми навчання до складу економічно неактивного населення, та визначено основні проблеми студентів при пошуку місця роботи.

Мета роботи – визначити кількість студентів, що є економічно активними, окреслити коло проблем, з якими зіштовхуються студенти при пошуку роботи, запропонувати шляхи вирішення даних проблем.

Для з'ясування реалій ринку праці для студентів, у листопаді-грудні 2012 року було проведено соціологічне описування серед студентів денної форми навчання гуманітарних спеціальностей Національного транспортного університету. На питання анкети відповіли 445 студентів.

Визначено, що більше 85% студентів денної форми навчання шукали роботу, і більше половини з них знайшли її. Причинами необхідності працевлаштування були матеріальні проблеми, воно не розглядалось як шлях отримання досвіду для подальшої роботи. Більше 50% студентів працювали хоч раз у житті. Найбільший відсоток студентів працював у сфері продажів та у сфері перевезень. В більшості випадків це було неофіційне працевлаштування. Більше 90% опитаних хочуть змінити місце роботи після навчання.

Результати статті вказують на те, що студенти економічно активні, але в процесі пошуку роботи виникають проблеми, які молоді особи не можуть вирішити. Уряд країни має звернути увагу на ці проблеми. Забезпечення студентів нормальною роботою у вільний від навчання час зможе покращити економічне становище багатьох людей.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: РИНОК ПРАЦІ, СТУДЕНТИ, ЗАЙНЯТІСТЬ, ЕКОНОМІЧНО АКТИВНЕ НАСЕЛЕННЯ, ПОШУК РОБОТИ

ABSTRACT

Iemeliantsseva D.I., Stoyanova Y.R., Omeljan M.V. Work for students as an opportunity for learning and experience // Visnyk NTU. – K.: NTU. – 2012. – Vol. 26.

The paper proposed to change the methodology of the International Labor Organization and the State Statistics Committee on the definition of full-time students like the non-labor force, and determined the main student's problems in finding employment.

Purpose – to determine the number of students, who are economically active (labor force), to outline the challenges faced by students in job searching, to propose solutions to these problems.

To clarify the realities of the labor market for students, there was a sociological description of full-time students in the National Transport University in November-December 2012. 445 students were responded to the questionnaire.

Determined that over 85% of full-time students looking for a job, and more than half of them have found it. The reasons for the need of employment were financial problems, it is not seen as a way to gain experience for future work. More than 50% of the students have worked at least once in life. The largest percentage of students worked in sales and in transport sphere. In most cases this was informal employment. Over 90% of respondents want to change jobs after studying.

Our results indicate that students are economically active population (part of labor force), but there are a lot of problem, that young people cannot solve. The government should pay attention to these problems. Provide students with normal work in their free time will be able to improve the economic situation of many people.

KEY WORDS: LABOR MARKET, STUDENTS, ENGAGED, LABOR FORCE, JOB SEARCH.

РЕФЕРАТ

Емельянцева Д.И., Стоянова Я.Р., Омельян М.В. Работа для студентов как возможность для обучения и приобретения опыта // Вестник НТУ. – К.: НТУ – 2012. – Вып. 26.

В статье предложено изменить методологию Международной организации труда и Государственного комитета статистики относительно определения студентов дневной формы обучения в состав экономически неактивного населения, и определены основные проблемы студентов при поиске места работы.

Цель работы – определить количество студентов, которые являются экономически активными, очертить круг проблем, с которыми сталкиваются студенты при поиске работы, предложить пути решения данных проблем.

Для выяснения реалий рынка труда для студентов, в ноябре-декабре 2012 года было проведено социологическое описание среди студентов дневной формы обучения гуманитарных специальностей Национального транспортного университета. На вопрос анкеты ответили 445 студентов.

Определено, что более 85% студентов дневной формы обучения искали работу, и более половины из них нашли ее. Причинами необходимости трудоустройства были материальные проблемы, оно не рассматривалось как путь получения опыта для дальнейшей работы. Более 50% студентов работали хоть раз в жизни. Наибольший процент студентов работал в сфере продаж и в сфере перевозок. В большинстве случаев это было неофициальное трудоустройство. Более 90% опрошенных хотят сменить место работы после обучения.

Результаты статьи указывают на то, что студенты относятся к экономически активному населению, но в процессе поиска работы возникают проблемы, молодые люди не могут решить. Правительство страны должно обратить внимание на эти проблемы. Обеспечение студентов нормальной работой в свободное от учебы время сможет улучшить экономическое положение многих людей.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: РЫНОК ТРУДА, СТУДЕНТЫ, ЗАНЯТОСТЬ, ЭКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОЕ НАСЕЛЕНИЕ, ПОИСК РАБОТЫ